

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Менеджмент»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК Інвестування регіональних програм та проектів

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет економіко-гуманітарний, економіки та управління
(найменування інституту, факультету)

мова навчання державна

2021 рік

Робоча програма Інвестування регіональних програм та проектів для здобувачів вищої освіти

(назва навчальної дисципліни)
спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

« 25 » 08, 2021 року - 17 с.

Розробники: Шмиголь Н.М., професор кафедри менеджменту, доктор економічних наук, професор

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від « 30 » 08 2021 року № 1

Завідувач кафедри
менеджменту

(найменування кафедри)

« 30 » 08 2021 року (Пуліна Т.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і управління
(найменування факультету)

Протокол від « 30 » 08 2021 року № 34

« 30 » 08 2021 року Голова (Корольков В.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація): <u>«Регіональне управління»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)		6-й	6-й
Загальна кількість годин – 120	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи студента –5 год.		28	6
		Практичні, семінарські	
		14	2
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		78	112
		Індивідуальні завдання:	
		контр.роб	
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35,0% до 65,0%

для заочної форми навчання – 6,7% до 93,3%

2. Мета навчальної дисципліни

Мета курсу: вивчення теоретичних основ і формування практичних навичок у фахівців базових знань з теорії та практики інвестування і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування навичок управління інвестиційною діяльністю, потрібних для професійної діяльності.

Предметом курсу є вивчення діяльності людей, яка пов'язана із розміщенням інвестиційних коштів.

Задачі курсу:

- ознайомити студентів із системою сучасних методів управління інвестиційною діяльністю;
- сприяти опануванню студентами сучасної інвестиційної ідеології;
- сформулювати логіку прийняття управлінських рішень у галузі фінансування регіональних програм і проектів;
-

Місце курсу у системі вищої економічної освіти: Курс носить загальнопредметний і міждисциплінарний характер. Він пов'язаний з усіма економічними науками, що викладаються для менеджерів у вищій школі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати

Загальні компетентності:

1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
4. Здатність бути критичним і самокритичним.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність працювати в команді.
7. Здатність планувати та управляти часом.
8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
12. Навички міжособистісної взаємодії.
13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Фахові компетентності:

1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.
3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.
4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.
5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.
6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.
7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.
8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.
9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Очікувані програмні результати навчання:

1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

10. Уміти користуватися системою електронного документообігу.

13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Інвестування. Основні поняття та сутність

Тема 1. Теоретичні основи інвестування

Економічна сутність інвестицій. Основні характеристики інвестицій підприємства. Роль інвестицій у забезпеченні ефективності підприємств. Класифікація інвестицій за основними ознаками. Класифікація інвесторів за основними ознаками. Сутність, мета й завдання інвестиційного менеджменту. Основні принципи управління інвестиційною діяльністю. Класифікація підприємств як об'єктів інвестиційного менеджменту.

Тема 2 Дослідження зовнішнього інвестиційного середовища

Поняття кон'юнктури інвестиційного ринку та оцінка її динаміки. Фундаментальний та технічний аналіз ринкової кон'юнктури. Методи технічного аналізу кон'юнктури інвестиційного ринку. Методи фундаментального аналізу інвестиційного ринку. Інвестиційний клімат та методи його дослідження. Інвестиційні індекси.

Тема 3. Інвестиційні ризики

Оцінка інвестиційних ризиків. ринковий ризик, операційний ризик, ризик шкідливого екологічного впливу; ризик негативних соціальних наслідків; ризик зміни валютних курсів; ризик непрогнозованої інфляції; ризик податкового тиску. Заходи щодо запобігання ризикам або їх зменшення, заставні операції і гарантування; диверсифікація; інвестування; лімітування; розподіл; еккаутинг. Аналіз ризиків. Оцінювання ризику. Систематичний і несистематичний ризики. β -коефіцієнт як міра систематичного ризику.

Тема 4. Фінансові ресурси інвестування

Корпоратизація, самофінансування, транстинг, венчурні фірми, придбання одинарного пакета акцій, кредитування, кредит з факторингом, форфейтинг, іпотечний кредит, кредит державних установ, розміщення боргових зобов'язань франчайзинг, ліцензування, інжиніринг, селегнг, лізбек. Фінансові ресурси інвестування. Структуризація капіталу. Ресурсне забезпечення. Фінансування на безповоротній основі. Фінансування на поворотній основі. Моніторинг ресурсів інвестування.

Змістовний модуль 2. Практичні аспекти інвестування регіональних програм

Тема 5. Проектне інвестування

Генерація проекту. пошук інвестиційних можливостей у рамках стратегії компанії; Оцінка проекту: розрахунок загальних дискретних потоків надходжень; визначення чистих надходжень; оцінка впливу різних припущень на одержані за проектом результати; аналіз

ризиків проекту; співвідношення вигод і стратегічної цілі проекту з ризиком та обмеженнями для організації.

Затвердження проекту: підготовка і затвердження загальних капітальних витрат, що плануються за річними бюджетами; звернення із запитом на затвердження коштів по кожній із пропозицій з наданням усіх необхідних додаткових матеріалів на кожний додатковий рівень затвердження у структурі організації; прийняття рішення відносно інвестування. Реалізація проекту: відслідковування і контроль фаз реалізації; оцінка реалізації та очікуваного результату інвестиційного рішення. Методологія проектування інвестиційної стратегії підприємства Структурний аналіз цільової потреби підприємства в інвестиціях. Характеристика стратегічних інвестиційних цілей. Аналіз бізнеспотенціалу підприємства. Оцінювання умов бізнесу. Аналіз стратегічних позицій підприємства. Зміст етапів формування стратегічної інвестиційної діяльності підприємств. Основні елементи оцінювання інвестиційної стратегії. Оцінювання результативності вибраної інвестиційної стратегії.

Інвестиційний проект. Класифікація типів інвестиційних проектів. Перспективний ринок інвестиційних проектів. Методи управління інвестиційними проектами. Функції управління інвестиційними проектами. Інвестиційний бізнес-план — основна складова інвестиційного проекту. Функції інвестиційного бізнес-плану. Процес інвестиційного бізнес-планування та його послідовність. Основні принципи оцінювання ефективності інвестиційних проектів. Початкові дані для визначення ефективності інвестиційного проекту. Основні показники ефективності проекту. Вплив ризику при оцінюванні інвестиційного проекту.

Тема 6. Передінвестиційні дослідження

Передінвестиційні дослідження. Мотивація інвестиційних рішень. Оцінювання інвестиційного клімату країни. Оцінювання інвестиційної привабливості галузі та фірми-емітента. Метод капіталізації доходів, метод фінансових коефіцієнтів. Фундаментальний аналіз фінансових інвестицій. Фінансові коефіцієнти. Індекс Альтмана. Точка беззбитковості. Леверидж.

Тема 7. Портфельне інвестування.

Процес формування портфеля цінних паперів. Портфельний підхід. Принципи формування портфеля цінних паперів, портфель реальних інвестиційних проектів. Поняття та сутність портфельного інвестування. Інвестиційний портфель і портфель цінних паперів. Види інвестиційних портфелів і портфелів цінних паперів. Склад суб'єктів портфельного інвестування. Емітенти на ринку цінних паперів. Інвестори на фондовому ринку: поняття і класифікація. Діяльність професійних учасників ринку цінних паперів у процесі портфельного інвестування. Діяльність комерційних банків на фондовому ринку: світова й вітчизняна практика. Інститути спільного інвестування як суб'єкти портфельного інвестування. Діяльність страхових компаній і недержавних пенсійних фондів на ринку цінних паперів

Тема 8 Інвестиційні ресурси регіональних проєктів і програм

Сутність інвестиційних ресурсів регіонів. Особливості формування інвестиційних ресурсів регіонів. Класифікація інвестиційних ресурсів регіональних проєктів і програм. Основні принципи формування інвестиційних ресурсів. Ринок інвестиційних ресурсів та

його структура. Послідовність вивчення інвестиційного ринку та інформаційне забезпечення цього процесу. Основні етапи розробки політики формування інвестиційних ресурсів. Методи розрахунку загального обсягу інвестиційних ресурсів.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	ла б	інд		с.р.	го	л	п	ла б
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Теоретичні основи інвестування	14	4	1			9	14	0,5				13,5
Тема 2 Дослідження зовнішнього інвестиційного середовища	14	4	1			9	14	0,5				13,5
Тема 3. Інвестиційні ризики	16	4	2			10	18	1				17
Тема 4. Фінансові ресурси інвестування	16	4	2			10	18	0,5	0,5			17
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Проектне інвестування	16	4	2			10	18	0,5	0,5			17
Тема 6. Передінвестиційні дослідження	16	4	2			10	18	0,5	0,5			17
Тема 7. Портфельне інвестування	14	2	2			10	18	0,5	0,5			17
Тема 8 Інвестиційні ресурси регіональних проєктів і програм	14	2	2			10	14	1				13
Усього годин	120	28	14			78	120	6	2			112

5. Теми семінарських занять

Не передбачені навчальним планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретичні основи інвестування	1	
2	Тема 2 Дослідження зовнішнього інвестиційного середовища	1	
3	Тема 3. Інвестиційні ризики	2	
4	Тема 4. Фінансові ресурси інвестування	2	0,5
5	Тема 5. Проектне інвестування	2	0,5
6	Тема 6. Передінвестиційні дослідження	2	0,5
7	Тема 7. Портфельне інвестування	2	0,5
8	Тема 8 Інвестиційні ресурси регіональних проєктів і програм	2	
Всього		14	2

7. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
...		

8. Самостійна робота

Самостійна робота (СР) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СР є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Метою СР є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами СР є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематизація вивченого матеріалу курсу перед написанням модульних контрольних робіт та підготовка до різних форм поточного контролю.

Теми, за якими проводиться самостійна робота здобувачів вищої освіти при вивченні курсу «Інвестування регіональних програм та проєктів», наведено у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретичні основи інвестування	9	13,5
2	Тема 2 Дослідження зовнішнього інвестиційного середовища	9	13,5
3	Тема 3. Інвестиційні ризики	10	12
4	Тема 4. Фінансові ресурси інвестування	10	12
5	Тема 5. Проектне інвестування	10	18
6	Тема 6. Передінвестиційні дослідження	10	18
7	Тема 7. Портфельне інвестування	10	18
8	Тема 8 Інвестиційні ресурси регіональних проєктів і програм	10	18
Всього		78	112

9. Індивідуальні завдання

При вивченні курсу передбачається виконання обов'язкових та додаткових індивідуальних завдань. Також здобувачам вищої освіти за темами, вказаними в тематичному плані дисципліни, пропонуються наступні види додаткових індивідуальних завдань:

- підготовка наукової статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим викладачем або власно розробленим здобувачем вищої освіти планом;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).
- написання есе, творчих завдань тощо.

Здобувачі вищої освіти за темами, вказаними в тематичному плані дисципліни та у методичних рекомендаціях до самостійної роботи, виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів, реферативних доповідей, аналізу наукових статей, статистичних даних по місту, області, регіону.

Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

10. Методи навчання

Викладання курсу передбачає використання наступних груп методів навчання:

1) словесні методи (джерелом знання яких є усне або друковане слово):

- *розповідь* – цей метод передбачає оповідну, описову форми розкриття навчального матеріалу з метою спонукання здобувачів вищої освіти до створення в уяві певного образу;
- *пояснення* – метод, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону;
- *бесіда*, як метод, передбачає використання попереднього досвіду здобувачів вищої освіти з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних знань;
- *навчальна дискусія* – метод передбачає проведення навчальних групових дискусій/обговорень з певної проблеми в малих групах; використовується для

стимулювання пізнавального інтересу, залучення здобувачів вищої освіти до активного обговорення різноманітних наукових точок зору з тієї чи іншої проблеми, спонукання їх до осмислення різних підходів, до аргументації чужої і своєї позиції;

- *лекція* – передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою; використовується для забезпечення закінченості і цілісності сприйняття здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в його логічних опосередкуваннях і взаємозв'язках по темі в цілому;

2) наочні методи (джерелом знань яких є спостережувані предмети, явища, наочні посібники):

- *ілюстрація* – передбачає розкриття сутності предметів і процесів через їх символічне зображення; використовується для показу здобувачам вищої освіти ілюстративних посібників, плакатів, таблиць, графіків, схем, зарисовок на дошці, моделей і т.п.;

- *демонстрація* – метод, який характеризується рухомістю засобу демонстрування; використовується для показу здобувачам вищої освіти предметів і процесів в натурі і динаміці (наприклад, перегляд навчального кінофільму, презентації);

3) практичні методи (здобувачі вищої освіти отримують знання і виробляють вміння, виконуючи практичні дії, які сприяють формуванню та закріпленню практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань). При викладанні курсу «Управління якістю» використовуються наступні практичні методи:

- *практична робота* – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;

- *вправа* – для повторного виконання розумової або практичної дії з метою оволодіння нею або підвищення її якості;

- *дослідницький метод* – передбачає здобуття знання, дослідження предмету або явища, формулювання висновків і застосовування здобутих знань і навичок у житті, що вимагає від здобувачів вищої освіти максимуму самостійної пошукової, творчої діяльності, розв'язання наукових завдань;

- *проблемна ситуація* – організація навчального процесу, що передбачає створення проблемної ситуації та активну самостійну діяльність здобувачів вищої освіти у її розв'язанні. Це веде до ґрунтового засвоєння і закріплення наукових положень, розвиває творче мислення і здатність до самостійної діяльності;

4) інтерактивні методи навчання (навчання, побудоване на активній взаємодії викладача та здобувачів вищої освіти):

- *кейс-метод* або *метод ситуаційних вправ* – метод, що дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності здобувачів вищої освіти, сприяє розвитку винахідливості, вмінню вирішувати проблеми, розвиває здібності проводити аналіз і діагностику проблем;

- *ділова гра* – метод пошуку рішень в умовній проблемній ситуації, що застосовується як метод активного навчання її учасників з метою вироблення у них навичок прийняття рішень в нестандартних ситуаціях, а також як засіб тестування здібностей;

- *метод проектів* – освітня технологія, спрямована на отримання здобувачами вищої освіти знань у тісному зв'язку з життєвою практикою.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання з дисципліни
1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.	<ul style="list-style-type: none"> - здатність формувати ретроспективний аналіз за напрямком дослідження; - здатність аналізувати й структурувати проблеми суспільства, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до планування, контролю, регулювання та завершення проекту в процесі досліджень . - здатність розробляти наукові пропозиції з управління активами та капіталом підприємства різних організаційних форм, регіону.
8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.	<ul style="list-style-type: none"> - здатність виявляти проблеми в управлінні галуззю, підприємствами та інвестиціями підприємства. - набуття навичок прийняття управлінських рішень в умовах ризику й невизначеності в процесі наукових досліджень;
10. Уміти користуватися системою електронного документообігу.	<ul style="list-style-type: none"> - здатність забезпечення формування достатнього обсягу інформації для аналізу та побудови досліджень; - здатність діагностувати кризи підприємств, галузей, регіонів
13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку	<ul style="list-style-type: none"> - здатність розробляти програми сталого розвитку регіону із застосування наукових методів. - здатність розробляти пропозиції з прийняття рішення у складних і непередбачуваних умовах
15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - здатність розробляти пропозиції з застосуванням системи зовнішніх механізмів стабілізації, - розуміти методи планування та контролю їх сутність та особливості, - здатність розробляти пропозиції з прийняття рішення у складних і непередбачуваних умовах.

12. Засоби оцінювання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**, контрольні заходи включають в себе в тому числі поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни включає в себе вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Також, за окремим наказом ректора, може проводитися ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни є:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- виконання обов'язкових завдань самостійної роботи;
- виконання індивідуальних дослідницьких завдань (за вибором здобувача вищої освіти або викладача);
- участь в конференціях, конкурсах наукових робіт та інноваційних проєктів, олімпіадах.

Для здобувачів вищої освіти денного відділення поточний контроль та оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за наступними напрямками:

- робота на лекціях (активність на лекційних заняттях, участь в експрес-опитуванні (тестуванні); участь у навчальній дискусії);
- робота на практичних заняттях (активність на заняттях, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, усне опитування, тестування, рішення практичних задач, участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання, участь у діловій грі, тощо).

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення екзамену і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою, національною та шкалою ЄКТС.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти. **Семестровий контроль** з дисципліни проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти. Завдання заліку включають теоретичні питання з курсу та практичне завдання.

** Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**/ Укладачі: В.Г. Прушківський, С.Т. Яримбаш, В.Л. Грешта, А.В. Пархоменко, С.І. Шило, О.О. Каплієнко, О.В. Коваленко, О.В. Лапкіна, П.В. Сахно, О.М. Стеценко, Н.Л. Ніколаєва, О.В. Савельєва, Л.М. Шило, О.В. Шепель, О.С. Калюжна, Є.О. Фасоль. - Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ НУ «Запорізька політехніка». 2019. 59 с.

13. Критерії оцінювання

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість є сумою балів за різні види навчальної роботи:

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ (протягом кожного з модулів)	Робота на лекціях: - активність на лекційних заняттях; - участь в експрес-опитуванні (тестуванні); - участь у навчальній дискусії.	Максимум 40 балів за модуль
	Робота на практичних заняттях: - активність на заняттях; - доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни - усне опитування, тестування, рішення практичних задач; - участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання; - участь у діловій грі.	Максимум 60 балів за модуль
РУБІЖНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1 «1. Інвестування. Основні поняття та сутність»	Максимальна оцінка – 100 балів
	Модульний контроль № 2 «Практичні аспекти інвестування регіональних програм»	Максимальна оцінка – 100 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Згідно з рішенням кафедри
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ залік	Метою заліку є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Залік проходить у формі співбесіди.	Критерії оцінювання зазначено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ECTS»

За роботу на лекційних та практичних заняттях бали розподіляються наступним чином:

а) робота на лекціях:

- **35-40 балів:** здобувач вищої освіти відвідав 90% лекційних занять, має повний конспект питань самостійної роботи, показує вільне володіння матеріалом, правильно відповідає на питання (тести), приймає активну участь у навчальній дискусії;

- **31-34 бали:** здобувач вищої освіти відвідав 80% лекційних занять, має практично повний конспект питань самостійної роботи, в основному орієнтується в матеріалі, але допускає неточності, незначні помилки при усних відповідях чи тестах, обізнаний з предметом, приймає участь у навчальній дискусії;

- **24-30 балів:** здобувач вищої освіти відвідав 70% лекційних занять, конспект питань самостійної роботи не повний (відсутня половина завдань). Здобувач вищої освіти лише частково розкриває питання, слабо в них орієнтується, погано ознайомлений із

теоретичними питаннями та з процесами, що їх репрезентують, дає неправильні відповіді на тестах, іноді приймає участь у навчальній дискусії;

- **0-23 бали:** здобувач вищої освіти відвідав менш ніж 60% лекційних занять, має неохайний, неповний конспект, в якому відсутня більша кількість завдань самостійної роботи. Здобувач вищої освіти невірно відповідає на питання, або недостатньо в необхідному обсязі предмету, не приймає участі у навчальній дискусії;

б) робота на практичних заняттях:

- **54-60 балів.** здобувач вищої освіти відвідав 90%-100% практичних занять. Сумарний обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 90%.

- **51-53 балів** здобувач вищої освіти відвідав 75%-80% практичних занять. Сумарний обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 80%.

- **45-50 балів** здобувач вищої освіти відвідав 60-70% практичних занять. Сумарний обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 60%.

- **0-44 бали** здобувач вищої освіти відвідав менш ніж 60% практичних занять, та виконав менш ніж 30% загального обсягу практичних завдань.

Також передбачається **порядок зарахування пропущених занять:** усне відпрацювання пропущеної теми на встановлених за графіком викладача консультаціях з наданням конспекту лекційного або практичного заняття.

За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не отримав мінімальну кількість балів за поточним контролем за окремим змістовним модулем, або не згоден з оцінкою, він може під час рубіжного контролю написати модульну контрольну роботу.

Оцінювання рубіжного контролю здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів за модулями відбувається наступним чином:

- модуль №1 – 100 балів;

- модуль №2 – 100 балів.

Модульна контрольна робота складається з двох теоретичних питань та практичного завдання

Шкалу оцінювання завдань модульної контрольної роботи наведено у таблиці:

Вид завдання	Бали	Критерії оцінки
Теоретичні питання : 2 питання по 25 балів максимум за кожне	20-25 балів	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом в повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання. Відповідь на питання сформульовано в термінах науки, викладено літературною мовою, демонструє авторську позицію здобувача вищої освіти.
	15-19 балів	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, самостійно викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
	9-14 балів	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
	5-8	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом,

	балів	не в змозі викласти зміст питання під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
	0-4 балів	Здобувач вищої освіти: - не володіє навчальним матеріалом; - не в змозі його викласти; - не розуміє змісту теоретичних питань
Практичне завдання (максимум 50 балів)	40-50	Здобувач вищої освіти дав повну вичерпну відповідь, яка складається з: - вибору вірного алгоритму вирішення завдання; - правильного арифметичного результату; - доцільного і логічного пояснення виконаних розрахунків; (у разі потреби); - належним чином оформленої графічної частини (у разі потреби); - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - ґрунтовних висновків. При виконанні завдання допускається не більше 1-2 несуттєвих помилок або описок.
	30-39	В цілому здобувач вищої освіти дав повну відповідь, яка складається з: - вибору вірного алгоритму вирішення завдання; - приблизно правильного арифметичного результату (або не більше 3-4 несуттєвих помилок); - пояснення виконаних розрахунків; (у разі потреби); - графічної частини (у разі потреби), оформленої з деякими зауваженнями; - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - висновків. В цілому завдання повинно бути виконано не менш ніж на 75%.
	18-29	Відповідь здобувача вищої освіти: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - не має графічної частини (якщо вона є необхідною) або містить грубі помилки у розрахунках / має невірно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним) або не має пояснень та висновків; В цілому завдання виконано менш ніж на 75%.
	10-17	Здобувач вищої освіти розуміє суть завдання, але його відповідь: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - не має графічної частини (якщо вона є необхідною); - містить грубі помилки у розрахунках / має невірно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним); - не має пояснень та висновків; - містить не більше 30% виконаного завдання.
	0-9	Здобувач вищої освіти: - не розуміє завдання; - не в змозі його виконати; - виконав завдання повністю неправильно - виконав менш ніж 20% завдання.

Якщо здобувач вищої освіти не отримав залік за поточними результатами та результатами модульного контролю, залік виставляється за результатами оцінювання за шкалою ЄКТС відповідей (в усній або письмовій формі) на контрольні питання заліку. Контрольні питання до заліку здобувачі вищої освіти можуть знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>.

Таким чином, остаточна оцінка за курс для здобувачів вищої освіти *денного відділення* розраховується за одним з наступних варіантів:

№	Змістовий модуль №1 (Т1, Т2, Т3, Т4)	Змістовий модуль №2 (Т5, Т6, Т7, Т8)	Визначення остаточної оцінки (максимум 100 балів)
1	Поточний контроль 1	Поточний контроль 2	(ПК1 + ПК2)/2
2	Модульна контрольна робота (МКР) 1	Модульна контрольна робота (МКР) 2	(МКР1+МКР2) /2
3	Поточний контроль 1	Модульна контрольна робота (МКР) 2	(ПК1+МКР2)/2
4	Модульна контрольна робота (МКР) 1	Поточний контроль 2	(ПК2+МКР1)/2
5	Складання заліку з дисципліни		100

До залікової відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-х бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочного відділення* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи. Зміст завдань контрольної роботи можна знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua> та у методичних вказівках до виконання контрольної роботи з дисципліни. До залікової відомості заносяться результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-х бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

14. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни.
2. Методичні рекомендації до практичних занять.
3. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
4. Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання.
5. Перелік питань на залік.

15. Рекомендована література

Основна наукова література

1. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А.Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади. Практичний посібник / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – Київ : – 2017. – 117 с.
2. Дерун Т. М. Практичний посібник з питань формування спроможних територіальних громад / Т. М. Дерун. – Київ : АМУ, 2015. – 40 с.
3. Децентралізація. Місцеві бюджети 159 об'єднаних територіальних громад : фін.-аналіт. матеріали / Каб. Міністрів України, М-во регіон. розвитку, буд-ва та ЖКГ України ; підгот. Я. М. Казюк ; консультац. підтримка Я. Джийкіч. – [Київ : б. в.], 2016. – 190 с.
4. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2015. – 360 с.
5. Наталенко Н. В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади (навчальний модуль) / Н. В. Наталенко. – Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 72 с.
6. Осадчук С. В. Бюджетна децентралізація: стан і перспективи / С. В. Осадчук [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2008-3/doc/3/15.pdf>.
7. Прогнозування розвитку територій. Бюджетне прогнозування : навч. посіб. / В. В. Мамонова [та ін.] ; за заг. наук. ред. М. М. Білинської. – Київ : НАДУ, 2014. – 200 с.
8. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні : монографія / за наук. ред. В. С. Загорського. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. – 238 с.
9. Ткачук А. Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад / А. Ткачук, Н. Наталенко. – Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 76 с.
10. Сутність конкурентоспроможності галузі в системі конкурентних відносин/НМ Шмиголь, ОА Соловйов//Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості.-2019.-№ 2.-С. 210-217.-Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvifnunge_2019_2_21
11. Kurylenko, L. and Shmyhol, N. (2018) "Application of methods of identification of financial condition for enterprises of machine-building industry", Management and Entrepreneurship: Trends of Development, 1(03), pp. 8-18. Available at: <https://management-journal.org.ua/index.php/journal/article/view/3>
12. Participatory budget as a financial mechanism of the participation ensuring of territorial communities in municipal government. NM Shmygol - Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. Випуск 1, 2018
13. Кириленко, Л. В., Шмиголь, Н. М., & Антонюк, А. А. (2017). Використання моніторингу в системі управління діяльністю підприємством. Держава та регіони: науково-виробничий журнал. Серія: Економіка та підприємництво, (6), 99.
14. Aleinikova, Olena, Dzwigol, Henryk, Umanska, Yuliia, Shmygol, Nadiia and Pushak, Yaroslav (2019) Модель підприємництва для оцінки інвестиційної привабливості регіонів Journal of entrepreneurship education, 1 (22). ISSN 1098-8394
15. STRATEGY OF INNOVATIVE DEVELOPMENT AS AN ELEMENT TO ACTIVATE INNOVATIVE ACTIVITIES OF COMPANIES Zavidna, Liudmyla; Makarenko, Petro M; Chepurda, Ganna; Lyzunova, Olena; Shmygol, Nadiia. Academy of Strategic Management Journal; Arden Vol. 18, Iss. 4, (2019): 1-6.

16. Шмиголь Н. М. Алгоритм індикативного моделювання руху майбутніх грошових потоків інвестиційного проекту сонячної електростанції / Н. М. Шмиголь, А. А. Антонюк, С. Є. Згуровський // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2017. - № 4-5. - С. 30-36. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2017_4-5_8.

Нормативно-правові документи

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Податковий кодекс України від 03 лютого 2013 р. № 2755-17. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Про бюджетну класифікацію : наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11 (із змінами і доп.) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України від 28 грудня 2014 року № 79-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.

5. Про Державний бюджет України на 2017 рік : Закон України від 21.12.2016 № 1801-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>.

6. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.

7. Про засади державної регіональної політики від 5 лютого 2015 № 156-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.

8. Про затвердження складових програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів : наказ Міністерства фінансів України 120 від 20 вересня 2017 року № 793 [Електронний ресурс]. // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10 квітня 2014 р. № 1197-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1197-18>.

10. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.

11. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів від 1квітня 2014 р. № 333-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.

12. Про схвалення Концепції створення інтегрованої інформаційноаналітичної системи «Прозорий бюджет» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 р. № 92-р [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/92-2016-%D1%80>.

Інформаційні ресурси (рекомендовані сайти)

1. Офіційні сайти обласних державних адміністрацій.

2. Офіційний сайт Верховної ради України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>.

3. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/>